

12. 4. 2023

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Předstižná vazba a aspekty, které soudy musejí zhodnotit

V tomto článku se blíže podíváme na Nález Ústavního soudu ze dne 14.02.2023, sp. zn.: III. ÚS 2698/22, ve kterém se Ústavní soud vyjádřil k aspektům tzv. předstižné vazby, ke kterým musí soudy při rozhodování o vzetí obviněného do vazby přihlížet a zhodnotit je.

Proti stěžovateli, jakož i dalším obviněným, bylo zahájeno trestní stíhání pro obvinění ze spáchání zvláště závažného zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku.^[1] V souvislosti se zahájeným trestním stíháním podala státní zástupkyně návrh na vzetí stěžovatele do vazby z důvodů dle § 67 písm. a) a c) trestního řádu.^[2] Okresní soud v Chebu však rozhodl tak, že stěžovatele propustil na svobodu, přičemž shledal u stěžovatele vazební důvod dle § 67 písm. c) trestního řádu, přičemž rozhodl o nahrazení vazby slibem stěžovatele dle § 73 odst. 1 písm. b) trestního řádu.^[3]

Proti výše uvedenému ustanovení podala stížnost státní zástupkyně, v návaznosti na což Krajský soud v Plzni zrušil usnesení Okresního soudu v Chebu, kdy v neveřejném zasedání rozhodl o vzetí stěžovatele do vazby z důvodu dle § 37 písm. c) trestního řádu když nepřijal slib stěžovatele ve smyslu § 73 odst. 1 písm. b) trestního řádu. Krajský soud mimo jiné uvedl, že: *„...kromě charakteru a povahy stíhané trestné činnosti je třeba přihlédnout i k trestní minulosti obou obviněných, kteří nejsou zcela bezúhonní, mají v trestněprávní rovině zkušenosti s drogami, což zesiluje intenzitu vazebního důvodu podle § 67 písm. c) tr. řádu a výrazně to snižuje možnost nahradit vazbu dalšími instituty.“*

Krajský soud svoje rozhodnutí opřel o tyto body:

1. hrozící vysoký nepodmíněný trest odnětí svobody, kterým jsou obvinění ohroženi,
2. obecný odkaz na konspirativní a systematický způsob stíhaného jednání. Dále konstatoval, že dle jeho názoru okresní soud nevěnoval velkou pozornost osobám obviněných, přičemž k osobě stěžovatele uvedl, že v rejstříku trestů stěžovatele je jeden záznam, ze kterého plyne zkušenost s drogami, a dodal, že dále platí to, co uvedl v případě druhého spoluobviněného.

Proti rozhodnutí krajského soudu podal stěžovatel ústavní stížnost, ve které uvedl, že odůvodnění napadeného usnesení nelze považovat dle jeho názoru za řádné a dostatečné a dále, že krajský soud byl povinen nařídít vazební zasedání v souladu s ust. § 73d odst. 2 trestního řádu, kdy podmínky pro žádnou z výjimek^[4] nebyly naplněny^[5]. K ústavní stížnosti se vyjádřil pouze krajský soud, státní zastupitelství možnosti nevyužilo.

Ústavní soud nejprve vyzdvihl samotný obsah vazby, jakožto trestněprávního institutu, kdy obsahem je: *„...vymezení ústavně akceptovatelných důvodů zbavení osobní svobody obviněného, respektive obžalovaného podle čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny s cílem znemožnit zmaření nebo ztížení dosažení účelu trestního řízení [nález ze dne 12. 10. 1994 sp. zn. Pl. ÚS 4/94 (N 46/2 SbNU 57; 214/1994 Sb.)]. Vždy musí jít o opatření nezbytné k tomu, aby mohly orgány činné v trestním řízení uskutečnit a ukončit toto řízení, a to při respektování principu presumpce nevinny [nález ze dne 6. 3. 1997 sp. zn. III. ÚS 271/96 (N 24/7 SbNU 153)].“^[6] Dále je zakotveno, že nikdo nesmí být vzat do vazby, leč z důvodů a*

na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu.[\[7\]](#)

Ústavní soud rovněž připomněl, že i na rozhodnutí o vazbě se vztahují obecné požadavky na soudní rozhodnutí, zejména pak na náležité odůvodnění a zákaz libovůle, což dovozuje z práva na soudní ochranu a principu demokratického právního státu.[\[8\]](#)

Je úlohou soudu rozhodujícího o vazbě, aby výslovně, přehledně a logicky vysvětlil v příslušném rozhodnutí, ze kterých konkrétních skutečností vyplývá obava, že se obviněný bude chovat způsobem uvedeným v § 67 trestního řádu, a to současně za naplnění podmínek v § 73c trestního řádu. Jak Ústavní soud sdělil v předmětném Nálezu: *„Soud rozhodující o vazbě tak musí odůvodnit, proč je v daném případě vazba opatřením nezbytným pro dosažení účelu trestního řízení, a že ani při vynaložení veškerého úsilí a prostředků ze strany orgánů činných v trestním řízení nelze tohoto účelu dosáhnout jinak [srov. nález sp. zn. I. ÚS 161/04 ze dne 25. 5. 2004 (N 74/33 SbNU 229)].“*

Z trestního řádu vyplývají následující důvody, pro které je možné obviněného vzít do tzv. předstižné vazby, která směřuje vůči obviněnému, u něhož vyvstala důvodná obava z opakování trestné činnosti: *„Obviněný smí být vzat do vazby jen tehdy, jestliže z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, ...že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného, povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu vazby dosáhnout jiným opatřením, zejména uložením některého z předběžných opatření.“*[\[9\]](#)

Ústavní soud se již v minulosti vyjádřil k účelu předstižné vazby, kdy tímto je zajistit osobu obviněného, u něhož je za podmínek dovětku citovaného ustanovení dána důvodná obava, vyplývající z konkrétních skutečností, že obviněný bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil.[\[10\]](#)

Z rozhodnutí krajského soudu však nebylo patrné, z jakých konkrétních skutečností vycházel ve svém závěru, že byl naplněn důvod pro uložení předstižné vazby (krajský soud toliko odkázal na předchozí trestní odsouzení stěžovatele[\[11\]](#), dále se krajský soud nezabýval samotnou osobností stěžovatele a ani tím, do jaké míry trvala důvodná obava z trestné činnosti stěžovatele). Postup krajského soudu byl proto v daném případě v rozporu s § 73c trestního řádu.

Ústavní soud připomněl, že o to víc nutné je náležitě odůvodnit rozhodnutí o vzetí do vazby, pokud je rozhodováno i o opatření nahrazující vazbu (v daném případě složení slibu). V situaci, kdy příslušné rozhodnutí postrádá uvedené, jde dle Ústavního soudu o nedostatek náležitého odůvodnění rozhodnutí. Takové rozhodnutí tedy nemůže být podkladem pro uložení předstižné vazby.

Ústavní soud uzavřel, že usnesením Krajského soudu v Plzni bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na osobní svobodu stěžovatele dle čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Mgr. Martin Ondroušek,
právník

[\[1\]](#) Zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Zákon č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

[3] Usnesení Okresního soudu v Chebu ze dne 26. 6. 2022, č. j.: 2 Nt 6004/2022-53.

[4] Výjimky uvedené v § 73d odst. 3 trestního řádu.

[5] Blíže je argumentace stěžovatele uvedena v bodě 11. Nálezu Ústavního soudu ze dne 14.02.2023, sp. zn.: III. ÚS 2698/22.

[6] Bod 18. Nálezu Ústavního soudu ze dne 14.02.2023, sp. zn.: III. ÚS 2698/22.

[7] Čl. 8. odst. 5. Usnesení předsednictva České národní rady č. [2/1993](#) Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, v platném znění.

[8] Čl. 36 odst. 1. a čl. 1 odst. 1. Listiny základních práv a svobod.

[9] § 67 písm. c) trestního řádu..

[10] Nález Ústavního soudu ze dne 30.11.2006, sp. zn. III. ÚS 612/06.

[11] Z literatury však vyplývá, že při rozhodování o předstížené vazbě nelze vycházet ze samotné skutečnosti, že obviněný již byl v minulosti za jednání odsouzen (Vyhnánek, L. In: Kühn, Z., Kratochvíl, J., Kmec, J. Kosař, D. a kolektiv: Listina základních práv a svobod. Velký komentář. Praha: Leges, 2022, str. 504).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)

- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)